

ANYKŠTA

<http://www.anyksta.lt>

LAIKRAŠTIS ANYKŠČIŲ KRAŠTO VISUOMENEI 35/9625

Mugė
Pavasaris 2022
- Anykščiuose
Gegužės 13 -14
dienomis,
A. Vienuolio g.32
PC Bikuva

Genovaitei
Pukenienei -
nusipelnusios
gydytojos
vardas

2 psl.

rievės

Vidmas ŠMIGELSKAS:
„...brangiausias komunalinių nekilnojamas turtas - amfibija – šienapjovė - išsitaruos „Z“ raidę ir, iš K.Šapokos seifo pasiėmusi pjautuvą, išeis nakčia šienauti Šventosios upės“...

4 psl.

akeso
veterinarijos klinika

Veterinarijos klinika
Ukmergėje

8-676-30232

Dirbame VISOMIS SAVAITĖS dienomis

Kavinė „Viola“ rengia
pobūvius, vestuves,
krikštynas, furšetus,
gedulingus pietus,
metines.

Mūsų misija - patenkinti net ir pačio išrankiausio kliento poreikius, džiuginti svečius skaniu maistu ir puikiu aptarnavimu. Kavinės išskirtinumas - maistas ruošiamas tik svečiui užsakius, o ne pašildomas.

Kavinė „Viola“ dirbo, dirba ir dirbs tik Jums mieli svečiai!

Kviečiame kreiptis tel. (8-610) 00638.

šiupinys

Atlyginimas. Į Anykščių rajono savivaldybę kreipėsi Svėdasų Juozo Tumo-Vaižganto gimnazijos pavaduotoja ugdymui Asta Fjellbirkeland su prašymu gimnazijos direktorės ilgalaikio nedarbingumo laikotarpiu padidinti jos pareigybės darbo laiko normą iki 1 pareigybės ir už direktorės funkcijų atlikimą mokėti 30 proc. priemoką. A.Fjellbirkeland prašymas patenkintas.

Paveldas. Anykščiuose A. Barausko a. 3-uoju numeriu pažymėtam pastatui norima suteikti apsaugą arba pakeisti jo statusą, skelbia Anykščių rajono savivaldybė. Šis klausimas bus svarstomas Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos posėdyje.

Patarėja. Šią savaitę darbą pradėjo Anykščių rajono mero Sigučio Obelevičiaus patarėja Inona Brasiūnienė. Ji koordinuos kultūros, turizmo, švietimo, sporto ir tarptautinio bendradarbiavimo politikos sferas. I.Brasiūnienė VU baigė žurnalistikos studijas, Vokietijoje studijavo viešųjų ryšių ir komunikacijos vadybą. Ji 12 metų dirbo Lietuvos televizijoje, buvo viešųjų ryšių agentūros savininkė ir direktorė, Susisiekimo ministro patarėja.

Bankomatai. Svėdasų seniūnija socialiniuose tinkluose paskelbė, kad Svėdasuose bus įrengtas bankomatas. „Paskelbtas naujai planuojamų bankomatų žemėlapis. Paaiškėjo, kad Svėdasuose bankomatas bus. Tiesiog užmiršo pažymėti žemėlapyje. Padėka tiems, kurie reiškė susirūpinimą bankomato ateitimi“, – rašoma seniūnijos pranešime. Bankomatą taip pat numatyta įrengti Kavarske.

Piliakalnio išsižada ir renkasi butaforinius bokštus

Robertas ALEKSIEJŪNAS
robertas.a@anyksta.lt

SPAUDOS,
RADIJO IR
TELEVIZIJOS
RĖMIMO
FONDAS

Šeimyniškėlių piliakalnio lankytojai perspėjami, kad gali būti slaidu, kai šlapia, tačiau labai naudinga būtų juos išpėti užrašais ir apie sulūžusius medinius laiptus.

4 psl.

Vienas kareivis įkištas į dėžę, kitas - slapta nugriautas

Kurkliuose, Antrojo pasaulinio karo kareivių, palaidotų sovietinių karių kapinėse, stovėjęs paminklas gegužės 5-ąją buvo paslapčia nugriautas, o po „renginio“ Anykščių rajono savivaldybės administracija savo internetinėje svetainėje vis dėlto pasidalijo informacija ir šia nuotrauka.

Vidmantas ŠMIGELSKAS
vidmantas.s@anyksta.lt

Anykščiai prisijungė prie šio pavasario akcijos „Griaunam“. Ketvirtadienį, gegužės 5-ąją, paslapčia demontuotas Kurkliuose, prieš bažnyčią esančiose Antrojo pasaulinio karo karių kapinėse, stovėjęs paminklas, o Anykščių karių kapinėse esantis paminklas balandžio 29 dieną taip pat paslapčiomis užkaltas OSB plokštėmis.

Anykščių rajono meras, konservatorius Sigitis Obelevičius sako, kad ateityje planuojama nugriauti ir Anykščių paminklą.

3 psl.

Genovaitė Pukenienei - nusipelnusios gydytojos vardas

Trečiadienį, gegužės 4-ąją, Vilniaus Rotušėje Lietuvos Respublikos ministrė pirmininkė ir sveikatos apsaugos ministras Arūnas Dulskys apdovanojo nusipelnusius šalies medikus. Lietuvos nusipelnusios gydytojos vardas šiais metais suteiktas ir VšĮ Anykščių rajono savivaldybės ligoninės gydytojai radiologei Genovaitė Pukenienei.

G. Pukenienė Anykščių rajono ligoninėje dirba nuo 1967-ųjų. Gydytoja jau du kartus buvo pasitraukusi į užtarnautą poilsį, bet vis priprašoma grįžti. Anykščių rajono ligoninės direktorius Dalis Vaiginas „Anykštai“ sakė, jog jis G. Pukenienei ypač dėkingas už tai, kad neatsisakė padėti pacientams Lietuvoje kilus ekstremaliai situacijai dėl koronaviruso.

54-erius metus mediko profesijai atidavusi G. Pukenienė su vyru Vidmantu užaugino dvi dukras, abi jos taip pat tapo gy-

dytojomis.

G. Pukenienė tapo trečiaja Anykščių rajono ligoninės gydytoja, kuriai suteiktas Lietuvos nusipelnusios gydytojos vardas. Šiuos garbingus titulus jau turi vidaus ligų gydytoja Virginija Pažerienė ir gydytojas radiologas Viktoras Martinkus. Ligoninės direktoriui D. Vaiginui yra suteiktas nusipelnusio Lietuvos sveikatos apsaugos darbuotojo vardas, o vyriausiajai slaugytojai - administratori Almai Pilauskaitei - nusipelnusio Lietuvos slaugytojo vardas.

Gydytoją Genovaitę Pukenienę (antra iš kairės) iškilmes lydėjo Anykščių rajono ligoninės direktorius Dalis Vaiginas.

Vidmantas ŠMIGELSKAS
vidmantas.s@anyksta.lt

Selemonas Paltanavičius tyrinės Anykščių rajono augmeniją

Ateinantį pirmadienį, gegužės 9-ąją, mūsų krašte viešės gamtininkas, rašytojas, fotografas, aplinkosaugininkas Selemonas Paltanavičius. Drauge su verslininku, istoriku, mecenatu Virgilijumi Strolia, inicijavusiu projektą „Latavos kultūros kelias“, jis vykdys žvalgomoją ekspediciją: tirs, kokie augalai išlikę nuo Mindaugo laikų, ir tuomet į šį pažintinį žygį kvies moksleivius.

Tai – VšĮ „Laiko skrynias“, kurio įkūrėjai yra V. Strolia su žmona Rūta, organizuojamas renginys. „Tematika – Mindaugo laikų augalai. S. Paltanavičius, kaip gamtininkas, padės ruošti vaikams ekspediciją: pirmadienį vyks žvalgomoji, kurios metu gamtininkas išsirinks tako

atkarpa, kuria eis su vaikais, o po kelių savaičių vyks ir tikroji ekspedicija“, – sakė projekto sumanytojas V. Strolia.

„Latavos kultūros kelias“ prasideda Troškūnuose. „Nuo ten toliau keliaujame pro geležinkelio stotį, šalia esančią kompozitoriaus Mykolo Karkos

gimtinę, Latavėnus, vyskupo Pauliaus Antano Baltakio gimtinę, Pienagalio, Kiaušagalio kaimų senąsias kapines, Lietuvos savanorių, žuvusių už Lietuvos laisvę 1920 metais, gimtinę, Karčių, Bareišių kaimų senąsias kapines, Palatavio piliakalnį, Butkiškes, Algimanto apygardos vado Šarūno žuvimo vietą, Andrioniškį ir jo bažnyčią. Niūronis su visu Arklio muziejaus kompleksu, taką palei upę link Menų inkubatoriaus ir Anykščių bažnyčią, kuri yra paskutinis maršruto taškas“, – ekspedicijos eigą vardijo V. Strolia ir teigė, kad ši ekspedicija – tik viena didelio projekto dalis.

Paklaustas, kokią dalį maršru-

to pasirinks S. Paltanavičius, V. Strolia teigė, jog bus išžvalgytas visas 34 kilometrų atstumas: „S. Paltanavičius peržiūrės visą maršrutą: kai kur važiuosim, kai kur eisim, ir, manyčiau, bus pasirinkta augmenija prie Palatavio – kokios žolės, augmenija išliko nuo Mindaugo laikų ten. Bet jis nuspręs, koks bus maršrutas, kuriuo bus vedama ekskursija moksleiviams – reikia pasirinkti tam tikrą atkarpa, nes daugiau nei trisdešimties kilometrų mokiniai neįveiks“, – kalbėjo projekto sumanytojas bei pridūrė, kad garsų vaikiškų knygelių apie gamtą autorių įkalbėjo parašyti ir knygėlę Mindaugo laikų žolynų tematika.

Sigita PIVORIENĖ
sigita.p@anyksta.lt

Regioniniame parke bus atnaujinama infrastruktūra

Anykščių regioninio parko direkcija balandį pasirašė beveik 38 tūkst. Eur vertės sutartį su UAB „Paluba“ dėl medinių laiptų atnaujinimo ir tako įrengimo darbų Anykščių regioninio parko teritorijoje.

Numatyta atnaujinti medinius laiptus su turėklais priešais Medžių lajų tako bokštą, leidžiantis žemyn šlaitu link upės į Šventosios pažintinį taką.

Šių laiptų ilgis – 19 metrų.

Taip pat numatyta atnaujinti laiptus ir tiltelį prie Variaus atodangos Anykščių seniūnijos Pavarių kaime. Laiptų, vedančių žemyn, ilgis siekia 17 metrų, o laiptų, kylančių aukštyn, ilgis yra

apie 30 metrų. Tiltelis yra apie 8 metrų ilgio. Atnaujinamas bus ir medinis takas prie Karalienės liūno Anykščių seniūnijos Pašventupės kaime.

Darbų atlikimo sutartyje nurodoma, kad šių objektų atnaujinimui reikalinga ilgaamžė maumedžio arba ažuolo mediena, ji turi būti impregnuota spalvotomis dažyčiomis.

Darbus UAB „Paluba“ turės atlikti iki šių metų gegužės pabaigos.

Kaip skelbia Anykščių regioninio parko direkcija, atnaujindama šią infrastruktūrą, ji siekia sudaryti saugesnes ir kokybiškesnes sąlygas žmonėms susipažinti su Anykščių krašto saugomomis gamtos ir kultūros vertybėmis.

-ANYKŠTA

temidės svarstyklės

Padangos. Gegužės 2 dieną apie 11.30 val. vyras (g. 1984 m.), gyvenantis Anykščiuose, Statybininkų g., pastebėjo, kad pradurtas jam priklausantis automobilio VW CARAVELLE, stovėjusio Traupio seniūnijos Mickūniškių kaime, keturios padangos. Padaryta žala - 420 eurų. Pradėtas ikiteisminis tyrimas.

Vagystė. Gegužės 2 dieną

pastebėta, kad įsibrauta į negyvenamą namą Anykščių seniūnijos Naujųjų Elmininkų kaime, iš kurio pagrobti suvirinimo aparatas ir kampinis šlifluoklis BOSCH su šlifavimo diskeliu. Padaryta žala - 100 eurų. Pradėtas ikiteisminis tyrimas.

Mirtis. Gegužės 2 dieną apie 17.28 val. namuose, Svėdasų seniūnijoje, Moliakalnio kaime, rastas vyro (g. 1953 m.) kūnas be matomų išorinių smurto žymių. Pradėtas ikiteisminis

tyrimas mirties priežastčiai nustatyti.

Smurtas. Gegužės 3 dieną apie 9.30 val. Anykščiuose, K. Ladigos g., namuose, blavius vyras (g. 1937 m.) smurtavo kito vyriškio (g. 1965 m.) atžvilgiu. Pradėtas ikiteisminis tyrimas.

Laidai. Gegužės 4 dieną, trečiadienį, Anykščių seniūnijos Ažuozerių kaime, A. Vienuolio g., iš elektros paskirstymo dėžutės smilko laidai, dėl to buvo iš-

kviesti ugniagesiai. Panaudojus parankines priemones, gaisras buvo užgesintas. Gaisro metu apsilydė paskirstymo dėžutė ir laidai.

Žolė. Gegužės 2 dieną, pirmadienį, Kavarsko seniūnijos Žvirblėnų kaime degė penkios sukrautų šakų krūvos. Gaisro metu išdegė 50 arų plotas. Gegužės 5 dieną, ketvirtadienį, Anykščių seniūnijos Vikonių kaime, Liepų g., 6 a plote degė žolė.

spektras

Teismas. Lietuvos apeliacinis teismas penktadienį paliko galioti šešerių metų laisvės atėmimo bausmę už šnipinėjimą Rusijai nuteistam Algirdui Paleckiui. Kadangi nuteistojo advokatų skundas atmestas, nuosprendis įsiteisėjo, A. Paleckis gali būti pasiūstas atlikti laisvės atėmimo bausmės. Trijų teisėjų kolegija paskelbė, kad palieka Šiaulių apygardos teismo nuosprendį, kuriuo 50-mečiui A. Paleckiui skirta reali laisvės atėmimo bausmė. Jis iki šiol buvo paliktas laisvėje, teismui palikus galioti intensyvią priežiūrą ir anksčiau sumokėtą 50 tūkst. eurų užstatą. „Nėra objektyvaus pagrindo nesutikti su pirmos instancijos teismo įrodymų vertinimu“, – per posėdį paskelbė teisėja Vitalija Norkūnaitė. Pasak jos, A. Paleckis pagrįstai pripažintas kaltu dėl šnipinėjimo.

Policija. Šalies policija žada pasitelkti didesnes pajėgas gegužės 9-ąją, kai rusai mini pergalės Antrajame pasauliniame kare dieną. „Jau sustiprintos pajėgos pradeda dirbti nuo gegužės 8 dienos“, – penktadienį žurnalistams sakė policijos generalinio komisaro pavaduotojas Arūnas Paulauskas. Jo teigimu, numatytas 21 objektas visoje šalyje, juose dirbs apie 170 ekipažų ir apie 400 pareigūnų. Jo teigimu, pareigūnai jėgą naudos tik kraštutiniams atvejais, o dėvintieji Georgijaus juosteles sulauks atsakomybės. Valstybės saugumo departamento teigimu, taip pat gali atsirasti bandymų organizuoti artėjant gegužės 9-ajai, nes kai kuriose Europos Sąjungos valstybėse jau dabar rengiamos demonstracijos, kurių metu reiškiamas parama Rusijos karui Ukrainoje. Be to, pastaruoju metu Lietuvos savivaldybės ėmėsi iš viešųjų erdvių šalinti paminklus, pastatytus sovietmečiu pagerbti Raudonosios armijos karius, žuvusius per Antrąjį pasaulinį karą.

Linija. Vengrijos ministras pirmininkas Viktoras Orbanas penktadienį piktai užsipuolė Europos Komisijos vadovę Ursulą von der Leyen, pareiškęs, kad ji „kėsina“ į Europos Sąjungos vienybę, siūlydama uždrausti rusiškos naftos importą. V. Orbanas sakė, kad naftos embargo peržengiama „raudona linija“. „Europos Komisijos pirmininkė tyčia ar netyčia pasikėsino į sukurta Europos vienybę“, – sakė premjeras per valstybinį radiją. „Nuo pat pirmos akimirkos aiškiai pasakėme, kad bus nustatyta raudona linija, t. y. energijos embargas, ir jie šią raudoną liniją peržengė“, – kalbėjo jis.

-BNS

???

Kuris Anykščių simbolis šiuo metu yra ryškiausias?

Aušra STRAZEVIČIŪTĖ:

Punktukas ryškiausiai išreiškia Anykščių istoriją ir gamtos grožį aplink. Visada patinka iki Puntuko važiuoti, neatsibosta.

Aurelija KONČIENĖ:

Tai aišku, kad bažnyčia! Net ir velniui nepavyko jos sudaužyti!

Aldona ŽVIRBLIENĖ:

Aišku, Punktukas, juk jis nuo senų laikų legendų lydimas, kaip ir „Anykščių šilelis“ ir jo grožis. O dabar ir Lajų takas.

Jūratė PADAGINSKIENĖ:

Anykščių simbolis yra Anykščių Šv.Mato bažnyčia!

(Pagal „Anykštos“ FB. Kalba netaisyta.)

Vienas kareivis įkištas į dėžę, kitas - slapta nugriautas

Anykščių sovietinių karių kapinėse esantis paminklas balandžio 29 dieną taip pat paslapčia „aprengtas“ OSB plokštėmis.

(Atkelta iš 1 psl.)

Griovimo laiką stengėsi nuslėpti vicemeras

Ketvirtadienio rytą kalbėdamas su „Anykšta“, Anykščių rajono meras S.Obelevičius aiškino, jog kažin ar iki gegužės 9-osios (šią dieną Rusija švenčia pergalę Antrajame pasauliniame kare) bus spėta demontuoti Kurkliuose, karių kapinėse, stovintį paminklą, nes paskelbtas griovėjo viešojo pirkimo konkursas, ir nežinia, kada jis įvyks. O tos pačios dienos, ketvirtadienio, popietę paminklo sovietiniam kariui Kurkliuose jau nebebuvo. Paminklas buvo nugriautas, o S.Obelevičius tvirtino, kad apie tai nebuvo informuotas.

Vicemeras, socialdemokratas Dainius Žiogelis „Anykštai“ dėstė, kaip jis sužinojo, kad ketinama nukelti sovietinį Kurklių karių: „Aš 12.46 gavau žinutę, nesakysiu iš ko, kad 13.30 atvažiuos kranas./.../. Labai stengiamės nelįsti į viešumą. Čia mano kraštas, skaudi tema. Ir Jurkus nežinojo (Kurklių seniūnas Algimantas Jurkus - red.past.)“, - „Anykštai“ sakė vicemeras. Pasak D.Žiogelio, darbų pradžia gal valandą vėlavo, todėl stebėti griovimo susirinko apie 20 kurkliečių, atvažiavo ir seniūnas.

„Niekas nėra slapta. Buvo priimtas sprendimas neviešinti“, - pats sau prieštaravo vienas rajono vadovų. Ir nors pripažino, kad siekė, jog apie paminklo griovimą visuomenė nežinotų, D.Žiogelis, kalbėdamas su „Anykšta“, pridūrė, kad savivaldybės komunikacija tradiciškai buvo prasta.

Vicemeras tikino, kad iki tos paslaptingos žinutės nežinojo, kad įvyko Kurklių paminklo griovėjo viešasis pirkimas, kurį laimėjo UAB Anykščių komunalinis ūkis.

„Į pirkimus mes nesikišame.

Greičiausiai vienas pasiūlymas buvo“, - aiškino D.Žiogelis. Jis sakė, kad Kurklių paminklo griovimas kainavo gerokai mažiau nei analogiški darbai kainuoja kitoms savivaldybėms. „Iki tūkstančio tilpo“, - kainą įvardijo mero pavaduotojas.

Paminklo griovimo viešojo konkurso sąlygas rengusio Anykščių rajono savivaldybės administracijos Architektūros ir urbanistikos skyriaus vedėja, rajono vyriausioji architektė Daiva Gasiūnienė po paminklo griovimo „Anykštą“ taip pat tikino, kad ji net nežinanti, ar konkursas įvyko. Tačiau griovimo „iškilmėse“ dalyvavo jos vadovaujamo Architektūros ir urbanistikos skyriaus vyriausioji specialistė, atsakinga už kultūros vertybių apsaugą, Daiva Stankevičienė. D.Gasiūnienė „Anykštai“ aiškino, kad, besibaigiant pietums, jos skyriaus darbuotoją, jai nežinant, išsivežė paminklo griovėjai.

Komunalinio ūkio direktorius rūpinosi darbuotojų saugumu

Sovietinio kario paminklą nukėlė kranas. Paminklas „per juosmenį“ buvo apjuostas virve, nutrauktas nuo postamento ir įkrautas į traktoriaus priekabą. Postamentas paliktas ten, kur jis ir buvo.

UAB Anykščių komunalinis ūkis direktorius Kazys Šapoka, iš anksto prašytas su „Anykšta“ pasidalyti informacija, kada bus griunamas Kurklių paminklas, nes norėjome užfiksuoti istorinius kadrus, ketvirtadienį „Anykštą“ tikino, kad informaciją nuslėpė, nes saugojo savo darbuotojus nuo galimos neigiamos reakcijos.

K.Šapoka „Anykštai“ teigė, jog į Kurklius komunalininkai vyko slapta dėl to, kad jis „saugojo savo žmones.“

Bijota, kad kareivio ginti atvažiuos Rusijos ambasados darbuotojai? Orkai? O gal saugotasi pačių gyventojų, kurių didžiajai daugumai, anot seniūno A.Jurkaus, paminklas sovietiniam kariui netrukde?

Muziejininkai prisijungė prie bendro choro

Kurklių seniūnas A.Jurkus sakė matęs, kad paminklo griovimą fotografavo muziejininkas, buvęs žurnalistas Tautvydas Kontrimavičius.

Su „Anykšta“ bendradarbiaujančio T.Kontrimavičiaus paprašėme ir šį kartą su skaitytojais pasidalyti istoriniais paminklo griovimo kadrais. Jis nustebino, aiškindamas, jog nuotraukomis nesidalys - fotografavo tik muziejaus fondams, nes į Kurklius buvo siųstas konfidencialiai. T.Kontrimavičiui priminus, kad Anykščių muziejus nėra privatus, muziejininkas aiškino, kad paminklo griovimo nuotraukos „dar nesutvarkytos, neįtrauktos į fondus, joms nesuteikti inventoriaus numeriai“, todėl jomis negalės dalytis. „Tai istoriniai kadrai“, - sakė T.Kontrimavičius. Pasak jo, nuotraukas visuomenė galės pamatyti „po penkiasdešimties metų“.

Negalėdamas patikėti savo ausimis, paskambinau T.Kontrimavičiaus viršininkui, Anykščių A.Baranausko ir A.Vienuočio Žukausko memorialinio muziejaus direktoriui Antanui Verbickui. „Jau jūs be muziejaus šitoje istorijoje. Mes tik istorijai (fotografavome - red.past.), nes tokia mūsų misija“, - atsisakydamas visuomenei parodyti paminklo griovimo kadrus, kalbėjo muziejaus direktorius.

Priminsime, jog biudžeto lėšomis išlaikomų muziejų fondai yra atviri lankytojams, o žurnalistai į didžiąją dalį pasaulio muziejų (net ir į Rusijos) įleidžiami nemokamai. Muziejų atvirumas žurnalistams grindžiamas ne noru jiems įtikti, o paprasčiausiai siekiama muziejų populiarinimo tikslų.

Specialistė apie paminklų griovimą nuomonės neturi

Sovietinių paminklų griovimą šalyje inicijavo žurnalistas Andrius Tapinas, kuris kone kiekvieną dieną skelbia rezultatus – „Facebook“-e: pagiria pirmaujančias savivaldybes, o atsiliekančias kritikuoja ir „tagina“ jų merus.

(Nukelta į 5 psl.)

savaitės citatos

Atsargiai! Ir kastuvus vieną kartą iššauna...

Sigitis OBELEVIČIUS, Anykščių rajono meras, konservatorius, gamtininkas, per savo knygos pristatymą apie tai, kaip įveikti stresą:

„Jeigu kam stresas, važiuokit į Traupį - duosiu kastuvą.“

Koks jau ten žolės pasirinkimas sovietmečiu buvo...

Rasa GAIDIENĖ, Troškūnų K.Inčiūros gimnazijos mokytoja, S.Obelevičiui uždavė klausimą per jo knygos pristatymą:

„Kokias žoles ragaudavote studijų laikais?“

Neatsipalaiduokite. Tas, kuris dėžėje, gali išsiveržti į lauką!

Sigitis OBELEVIČIUS apie tai, kodėl skuba kovoti su paminklais sovietiniams kariams:

„Norime, kad gegužės 9-ąją jokių provokacijų nebūtų.“

Nuo seniūno tai jau tikrai reikėjo slėpti!

Dainius ŽIOGELIS, Anykščių rajono vicemeras, socialdemokratas, apie paminklo Kurklių sovietų karių kapinėse griovimo laiko įslaptinimą:

„Labai stengiamės nelįsti į viešumą. Čia mano kraštas, skaudi tema. Ir Jurkus nežinojo.“

Tikėkimės, kad praeitis liūdnesnė nei ateitis

Romaldas GIŽINSKAS, anykštėnas, apie lozungus:

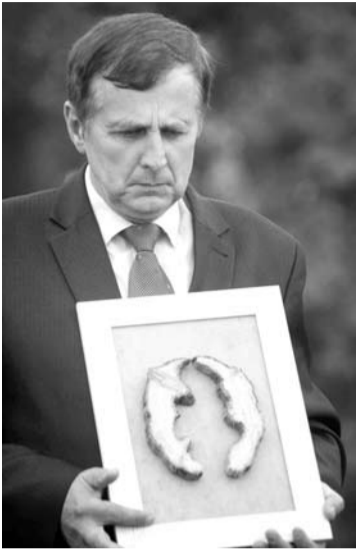
„Lozungai nesprenžia esminių gyvenimo problemų, o turime liūdną politinę praeitį, kuri egzistuoja mūsų valdančiojoje daugumoje.“

O vegetarams buvo paruoštas ženklas iš obuolių...

Kęstutis INDRIŪNAS, Anykščių rajono tarybos narys, liberalas, architektas-dizaineris, apie užrašus ant Šventosios upės kranto:

„Prieš tai buvo užrašas „Čia gera sugrįžti“. Tada ir aš sakiau, kad nesąmonė kažkokia. Buvo galima suprasti, kad norima pasakyti – „Gyvenk kitur, o į Anykščius sugrįžk pavalgyti kebabų.“

Piliakalnio išsižada ir renkasi butaforinius bokštus

Anykščių Antano Baranausko ir Antano Vienuolio-Žukausko memorialinio muziejaus direktorius Antanas Verbickas mano, kad medinės pilies ant Šeimyniškių piliakalnio jau nebeišvys, todėl ėmėsi papilio komplekso plėtros.

(Atkelta iš 1 psl.)

Lankytojai neperspėjami, kad gali „nususukti galvas“...

Gegužės 2 dieną šių eilučių autorius aplankė Šeimyniškių piliakalnį ir dar kartą įsitikino, kad piliakalnio infrastruktūra yra tragiškos būklės.

„Atsargiai, slidu, kai šlapia.“ Štai toks užrašas pasitiko šalia laiptų, kuriais reikia nusileisti žemyn, norint užkopti ant Šeimyniškių piliakalnio. Nors oro sąlygos leistos laiptais ir buvo palankios, buvo neįmanoma lipti siaurais, vietomis jau kli-

bančiais mediniais laipteliais žemyn stačiu šlaitu, juolab kad šalia laiptų nėra jokių turėklų.

Įveikęs šiuos sudėtingus laiptus, nusprendžiau piliakalnio aikštelę pasiekti keliu, kuris buvo įrengtas tuomet, kai ant Šeimyniškių piliakalnio užsima statyti medinę pilį. Kelias, nors ir dalkantis piliakalnio vaizdą, padėjo saugiau užkopti į piliakalnio aikštelę.

Tačiau paaiškėjo, kad apžiūrėti visą Šeimyniškių piliakalnį kopiant mediniais laiptais – misija neįmanoma, nes vienoje vietoje dalis jų demontuota, tad tik atkakliausi, turintys jėgų

kopti keturiomis stačiais šlaitais, nebijantys išsipurvinti ar sušlapti kojų, gali apžiūrėti visą Šeimyniškių piliakalnį.

Pirma mintis, kilusi vaikštinėjant Šeimyniškių piliakalnio laiptais, buvo ta, kad juos turėtų juosti „STOP“ juostos, o čia lankytojai neturėtų lankytis, kol laiptai nesutvarkyti, tačiau panašu, kad iki piliakalnio infrastruktūros atnaujinimo laukia dar ilgas kelias, pasirūpinti lankytojų saugumu bent įspėjamaisiais ženklais irgi nėra kam.

Paradoksalu, kai Šeimyniškių piliakalnio istorinio

komplekso bokštams Anykščių rajono savivaldybės biudžete surandamos dešimtys tūkstančių eurų, o mediniams Šeimyniškių piliakalnio laiptams atnaujinti nerandama ir kelių šimtų eurų.

Norima statyti trečiąjį apžvalgos bokštą

Šeimyniškių piliakalnį, ant kurio archeologas Gintautas Zabiela nustatė 13-14 amžiuje stovėjus medinę gynybinę pilį, aktyviai išnaudoja Anykščių Antano Baranausko ir Antano Vienuolio – Žukausko memorialinis muziejus. Priešais piliakalnį 2004 metais muziejiniškai surentė du medinius bokštus ir tvorą, prie kurių vyksta įvairios edukacijos: galima skiltuvu ir titnagu užkurti ugnį, nuvyti virvę, susipažinti su kario apranga ir ginkluote, išmėginti rankos taiklumą.

Per 20 metų eksploatuojami statiniai jau reikalauja remonto, todėl šio muziejaus direktorius Antanas Verbickas praėjusių metų lapkritį kreipėsi į Anykščių rajono tarybą dėl Šeimyniškių piliakalnio istorinio komplekso plėtros: „2004 m. gegužės 1 d. pradėtas kurti Šeimyniškių piliakalnio istorinis kompleksas per septyniolika

metų išaugo iki pastatų ansamblio, aprėpiančio visą papilio teritoriją ir kasmet suteikiančio įvairių krašto istorijos pažinimo paslaugų maždaug 5-6 tūkst. turistų.<...>.

Kai artimiausiu metu nebeplanuojamas pilies statybos piliakalnio teritorijoje projektas, siekiant užtikrinti darnią istorinio komplekso plėtrą, siūlome toliau plėtoti ir pritaikyti kultūriniam turizmui papilio teritorijos erdvę. <...>. Šiuo metu tikslingiausia tokios plėtros kryptis – projektuoti ir statyti trečiąjį apžvalgos bokštą laisvame pietiniame komplekso kampe <...>. Statinyje būtų įrengtos naujos ekspozicijos bei sanitarinės patalpos komplekso lankytojams, įskaičiuojant ir neįgaliesiems pritaikytas paslaugas. Tokia perspektyva, vandentiekio ir nuotekų komunikacijos sujungiant su trasomis kitapus magistralinio Radiškis-Anykščiai-Rokiškis kelio, buvo iš anksto numatyta, prijungimo šulinyje jau įrengtas tiesiant tų komunikacijų tinklus. Šiame plėtros etape gali būti projektuojama ir įrengiama galerija tarp abiejų fasadinių bokštų – naujojo ir statyto 2004 metais, taip užbaigiant komplekso fasadą nuo magistralinio kelio“.

(Nukelta į 7 psl.)

riešė

Vidmantas ŠMIGELSKAS

Sapnuoju. Ateinanti sekmadienį Dainius Žiogelis į Mišias Kurklių bažnyčioje pirmą kartą gyvenime nueis nešinas tyra siela. O tai, būdavo, išlipa iš automobilio, persižegnoja, pradeda kalbėti „Tėve mūsų“, bet, priartėjus prie sovietinio kareivio, vidinis vicemero balsas pradeda taukšti nesąmones. „Tėve mūsų, kurs guli Raudonojoje aikštėje, teesie tavo vardas Vladimiras“, - sąmokslą prieš D.Žiogelį rezga jo sąmonė. Išsigandęs socialdemokratas bando žegnotis, tačiau išeina tik pionieriškas saliuatas. Girdisi, kaip bažnyčios varpai groja Sovietų Sąjungos himną. Lėtai ir įkyriai skamba: „So-juz ne-ru-šy-myh...“

Akis užtraukia migla. Išplaukia paauglystės vaiz-

dinys. Vicemeras regi 1987 - ują pavasarį, kai Kurklių vidurinės mokyklos mokiniai karių kapinėse mini Pergalės dieną: „Žygiais, o ne žodžiais mes tėvynę mylim/ Ir širdies liepsna tik prakalbam į ją./ Švino lietui lyjant, kanonadai griaudžiant/ Mes petys į petį stojam mūsųje“, - pirmąjį Salomėjos Nėries eilėraščio posmelį deklamuoja pažangiausias Kurklių vidurinės mokyklos septintokas Dainius. Raudoni kaklaraiščiai plaukstosi vėjyje, balti marškiniai kvepia skalbimo milteliais „Lotos“... Už vaikų nugarų - mokytojai, kolūkio partinės organizacijos sekretorius, zootechnikas. Tas čia ne prie ko, pro šalį ėjo... Nebuvo kaip nesustoti, dar kas pagalvos, kad jam nesvarbi pergalė. Regis, susirinko tik savi, bet visi baisioje įtampoje. Neduok Vladimirai, dar kuris pionierius iš baimės užsikirs, deklamodamas savo eilutes. Ne šventė bus, o skandalas. Pionierių vadovė gal net papeikimą gaus. Ir nesvarbu, kad antrasis rajono komjau-nimo sekretorius šių metų gegužės 9-ąją ne į Kurklius, o į Skiemonių vidurinę nuvažia-vo. Jeigu šventės minėjimas praeis neidealiai, vis tiek kas

nors kam nors praneš - jei ne partijai, tai bent švietimui.

Perbalęs vicemeras vėl bando žegnotis. Šįkart kaire ranka, bet ir ta, pasirodo, niekuo nėra geresnė. Neklauso. „Ragas! Batai! Krantai!“ - su savimi lietuviškai stengiasi kalbėti vicemeras.

Nuo šiol Kurkliuose viskas bus kitaip. Viskas! Paskutinis Kurklių liaudies deputatų apylinkės stabas - Kurklių kapinių kareivis - išvežtas į Anykščių komunalinio ūkio patvorį. Tikiuosi, UAB Anykščių komunalinis ūkis direktorius Kazys Šapoka „stop“ juosta aptvėrė teritoriją ir iš vidinės, ir iš išorinės tvoros pusės. Kareivis, net ir apkrautas kompostu, lieka pavojingas. Sklinda nematomi, bet juntami spinduliai. Kaip radiacija. Baisiau nei radiacija. Neatsargus elgesys gali išprovokuoti baisesius padarinius. Žiūrėk, vieną rytą K.Šapoka iš buhalterės ne įprastinį „labas“ išgirs, bet „zdarov“, duobkasiai pareikalas kūjų, o brangiausias komunalininkų nekilnojamas turtas - amfibija – šienapjovė - išsitatuiruos „Z“ raide ir, iš K.Šapokos seifo pasiėmusi pjautuvą, išeis nakčia šienauti Šventosios upės.

Slapčia nugriautas pamin-

klas liks pavojingas, net jeigu bus sumaltas į miltus. Išpils tuos miltus ant kokio kaimo kelio - pakelėse pradės dygti Sosnovskio barščiai, kukurūzai ir sparnuotosios raketos.

Net atvaizdas su Kurklių kareiviu yra pavojingas. Labai apdairiai Anykščių rajono valdžia nuslėpė informaciją, kada paminklas bus nukeltas. Aš tik sakau, kad esu liberalas, - iš tiesų, esu užsislaptinęs komunistas. Naktimis žiūriu Solovjovą, „Tris tankistus ir šunį“ ir klausausi Gazmanovo. Tiesa, garsą išjungiu, nes ir aš, kaip ir visi kiti, kurių sąmonė pažeista komunizmo, esu bailys.

O kas būtų, jeigu savo akimis būčiau regėjęs, kaip griūna Kurklių kareivis? Kokius naujus randus smegenyse būtų palikęs lūžtančių kareivio batų garsas? Kokią katastrofą galėjome sukelti išplatinę kareivio nuotraukas „Anykštos“ skaitytojams? Tik rajono valdžios apdairumo dėka vis dar neperjungiau klaviatūros į kirilicą. Ačiū jiems, išminties ir apdairumo simboliams, už apsaugotus mūsų skaitytojus. Jeigu ne toks išvalgumas, jau šiandien Kirmėliuose turėtume Orkų kuopą.

Anykščių muziejiniškai

verčiant Kurklių paminklą atliko specialiąją, ypač pavojingą misiją. Drašus, kaip dera buvusiam komunistui, Tautvydas Kontrimavičius incognito buvo nusiūstas įamžinti istorinių kadru. Šlovė jam. Ir muziejaus direktoriui, buvusiam komunistui Antanui Verbickui, atsisakiusiam su „Anykštos“ skaitytojais dalytis griūvančio paminklo nuotraukomis, amžina šlovė! Jūs, rizikuodami savo dvasine sveikata, gelbėjate mus ir mūsų rajoną. Ką ten rajoną. Visą Lietuvą ir visatą.

Tikiuosi, jog muziejiniukų užfiksuoti kadrai niekada nebus parodyti visuomenei. Nuo jų ypač reikia saugoti vaikus. Nesubrendusios sielos juk tokios pažeidžiamos, tokios trapios. Jūs juk patys tai puikiai suprantate. Veidrodyje matote, kas iš jūsų užaugo...

P.S. O ši dalis jau be ironijos. Komunistinės santvarkos visuomenė gali atsisakyti, bet komunisto iš žmogaus taip paprastai neišimsi. Vyresnieji atsimesna būdingiausias sovietinės santvarkos bruožus, kai informacija buvo slepiama, žmonių nuomonės nepaisoma, o konjunktyriais laiptais kopė pataikūnai ir prisitaikėliai.

Vienas kareivis įkištas į dėžę, kitas - slapta nugriautas

Anykščių rajono meras, konservatorius S. Obelevičius sako, kad seniai reikėjo nuversti sovietinius paminklus.

(Atkelta iš 3 psl.)

Anykščių rajono savivaldybės meras, konservatorius S. Obelevičius prieš kurį laiką kreipėsi į Kultūros paveldo departamentą prie Kultūros ministerijos dėl Anykščių ir Kurklių sovietinių karių kapinių vertinimų savybių įvertinimo ir patikslinimo. O paskui dar papildomai buvo kreiptasi į Kultūros paveldo departamento Utenos teritorinį padalinį, kol galutinai išsiaiškinta - Kurklių paminklų galima griauti, o Anykščių paminklų valstybė kol kas tebe saugo.

Anykščių rajono savivaldybės administracijos Architektūros ir urbanistikos skyriaus vyriausioji specialistė D. Stankevičienė, kuriojanti kultūros paveldo objektų priežiūrą „Anykštai“ sakė, kad jos darbas buvo išsiaiškinti, koks kapinių kompleksuose esančių objektų vertingumas, o sprendimus, ką griauti, ką palikti, priima rajono valdžia. „Aš esu tik sraigtelis, kaip ir jūs“, - kalbėjo specialistė.

Kareivio apkalimą „užaktavo“

Anykščių paminklų OSB plokščių dėže balandžio 29 dieną „aprengė“ Anykščių komunalininkai. Darbai taip pat buvo atlikti stengiantis nesiviešinti, nesukelti visuomenės susidomėjimo.

Dėžės „projekto“ autorė yra Anykščių rajono vyriausioji architektė D. Gasiūnienė. Ji džiaugėsi, kad darbas atliktas kokybiškai, plokštėmis apkaltas paminklas atrodo estetiškai.

UAB Anykščių komunalinis ūkis direktorius K. Šapoka „Anykštai“ sakė, kad jo darbininkai dėžę sukėlė rajono valdžios nurodymu. „Mes atliekame miesto priežiūros darbus. Šis darbas buvo, kaip, tarkim, suoliukų remontas. Atlikome, užaktavome...“ - sakė UAB Anykščių

Anykščių rajono vicemeras, socialdemokratas Dainius Žiogelis pripažino, kad bandė nuslėpti informaciją apie tai, kada bus griauamas Kurklių karių kapinėse stovėjęs paminklas, nes jis pats kilęs nuo Kurklių.

komunalinis ūkis direktorius.

Politinis sprendimas

S. Obelevičius „Anykštai“ sakė, kad sprendimą dėl Kurklių paminklo griovimo pasitarę priėmė rajono vadovai.

„Mūsų bendra idėja. Norime, kad gegužės 9-ąją jokių provokacijų nebūtų. Klausiate, kodėl griauame, praėjus 32 nepriklausomybės metams? O kuriems velniams jie 32 metus stovėjo? Darius Kuolys rauda, kad niekinami kapai, - čia visiškai nesąmonė. Kapų niekas nekliudo. Kodėl okupantai 32 metus stovėjo? Patriotai jau seniai bandė inicijuoti jų nukėlimą. Kurklių paminklas apskritai yra visiškai nesąmonė, sovietai išsprogdino Nepriklausomybės paminklą ir jo vietoje pastatė savo paminklą. /.../. Taikos metu į sovietinius paminklus

žiūrėta atlaidžiau: stovi, tegu stovi. Bet kai rusai patys tapo fašistais...“ - požiūrį dėstė rajono meras.

Jis sakė manęs, kad Kurklių paminklo griovimas nesukels neigiamos visuomenės reakcijos. Anykščių karių kapų paminklą, kuris vaizduoja sovietinį karį, ketinama laikyti dėžėje, kol jis bus išbrauktas iš kultūros vertybių sąrašo. Neteikęs apsaugos paminklas, pagal mero planus, taip pat turėtų būti nugriautas.

„Sulaukiau gal šimto žmonių skambučių, kurie piktinosi, kad sovietiniai paminklai Anykščių rajone tebestovi. Ir tik vienas paskambinęs prašė Kurklių paminklo nesudaužyti, bet ir tas nesakė, kad reikia paminklą palikti ten, kur yra dabar. Sakė, gal galit man atiduoti. Bet ar galime jį kažkam atiduoti, - nežinau, gal galime parduoti?“ -

tikino meras.

Priminsime, jog portale anyksta.lt paskelbus balsavimą - „Ką manote apie iniciatyvą naikinti paminklus su sovietine simbolika?“, 41 proc. balsavusiųjų pasirinko atsakymą „Bet kurio laiko paminklas atspindi istoriją“, 40 proc. - „Seniai laikas. Tik aplaidumas, jog jų dar yra Lietuvoje“, 14 proc. - „Man dėl tų paminklų nei šilta, nei šalta, tačiau jų griovimas tik pakurstys bereikalingas aistras“.

Beje, Vilniaus dailės akademijos profesorius, Telšių garbės pilietis, metalo skulptorius, iš Anykščių kilęs Romualdas Inčirauskas Anykščių savivaldybės „Facebook“-e apie ketinimus griauti sovietines skulptūras parašė štai tokį komentarą: „Negriaukite, tai vieninteliai artefaktai, primenantys sovietinius laikus. Palikit, vaikams ir anūkams galėsime parodyti ir papasakoti apie buvusį karą ir okupaciją. Neišbraukit iš istorijos šio keisto laikotarpio!“

Priminsime, jog Rusijai užpuolus Ukrainą Kurklių kareivio skulptūra buvo nuspalvinta geltonais ir mėlynais dažais - Ukrainos vėliavos spalvomis.

Anykščių kareivis mandagesnis...

Anykščių rajono vyriausioji architektė D. Gasiūnienė „Anykštai“ sakė, kad karas Ukrainoje ir bendra Lietuvos tendencija demontuoti sovietinių laikų paminklus padės sutvarkyti vizualinę aplinką. O Kurklių paminklas jai visada

kliuęs.

„Visada jis man trukdė. Ne apie temą, o apie raišką kalba. Bažnytėlė lieka net ne antrame, o penktame plane. Visą dėmesį atkreipia tas karys“, - kalbėjo D. Gasiūnienė.

„Tai grubi intervencija, urbanistinė klaida, svarbios vietos tarša, savo dydžiu, agresyviu masteliu uždengianti bažnyčią, kuri atsiduria užnugaryje, aiškiai demonstruojant ir ištransliuojant žinią, kas čia svarbiausias. Urbanistinė prasme tai blogai, estetinė - taip pat. Tai tikrai nei meno, nei dizaino kūrinys, meninės vertės Kurklių paminklas neturi. Tikrai kelia agresiją ir dydžiu, ir specialia amunicija (vėliava, automatas). Klausiate, kodėl dabar? Todėl, kad atsirado galimybė, kurios anksčiau nebuvo. Iš Rusijos ambasados buvo vykdomi pastovūs veiksmai dėl specialios užsienio valstybių reikšmingo kultūros paveldo, esančio Lietuvoje, priežiūros, dėl informacijos pildymo ir t.t.. Vertingųjų savybių aktai buvo vienintelė galimybė apsaugoti nuo netikrų skaičių, aksuarų gausinimo ir kitų veiksmų“, - aiškino rajono vyriausioji architektė.

Pasak D. Gasiūnienės, „Anykščių atvejis yra daug mandagesnis miesto atžvilgiu. Viskas yra lygumoje, parkelyje, tarp medžių. Pati kareivio skulptūra neneša agresijos: stovi su vainiku, be automato. Šis atvejis gali būti aptariamasis vėliau, gavus atsakingos institucijos atsakymus“, - apie Anykščių kapinių kareivį kalbėjo D. Gasiūnienė.

VŠĮ Anykščių RS ligoninėje PACIENTŲ LAIKINOJI LANKYMO TVARKA NUO 2022 M. GEGUŽĖS 1 D.

Lankytojai pas stacionare besigydančius pacientus įleidžiami:

Chirurgijos, Ortopedijos-traumatologijos, Fizinės medicinos ir reabilitacijos, Neurologijos, Vidaus ligų ir anesteziologijos-reanimacijos padaliniuose per prie Priėmimo-skubios pagalbos skyriaus esančias suveriamas duris: nuo 12:00 iki 13:00 valandos ir nuo 17:00 iki 19:00 valandos,

Vaikų ligų skyriuje - per vaikų priėmimą nuo 10:00 iki 12:00 valandos ir nuo 17:00 iki 20:00 valandos arba kitu, su gydytoju suderintu laiku, tel. (8 381) 51883;

Palaikomojo gydymo ir slaugos sektoriuje - susisiekius tel. (8-381) 52 337, prie ligoninės vidinio kiemelio įėjimo durų pasitiks darbuotojai. Lankymo laikas - nuo 11:00 iki 12:00 valandos ir nuo 16:00 iki 17:00 valandos.

Lankymo trukmė – ne ilgiau kaip 20 min.

Palatoje vienu metu gali būti ne daugiau kaip vienas lankytojas vienam pacientui.

Lankytojai ir jų lankomi pacientai privalo dėvėti nosį ir burną dengiančias apsaugos priemones (medicines kaukes, respiratorius) visą buvimo kartu laiką. Stacionaro pacientą lankyti gali tik asmenys, neturintys ūmių kvėpavimo takų infekcijų simptomų (pvz. karščiavimas, sloga, kosulys, pasunkėjęs kvėpavimas ir kt.). Prieš patekdami į sektorių, skyrių, poskyrį ir išeidami iš jų lankytojai turi dezinfekuoti rankas.

Lankytojai registruojami Lankytojų registracijos žurnale.

Administracija
Gydytojas epidemiologas

Linus Kukuraitis: išankstinės pensijos gavėjai neturėtų gauti mažesnių išmokų visą gyvenimą

Su kolega Tomu Tomilinu (kuris, kaip vienmandatininkas Anykščių - Panevėžio apygardoje, sulaukdavo nusiskundimų dėl esamos išankstinių pensijų mokėjimo tvarkos) ir kitais demokratais teikėme įstatymo pataisas, kad senatvės pensijos mažinimas, kuris atsiranda dėl išankstinio pensijos mokėjimo, būtų

stabdomas, kai tik asmuo gražina Valstybei visą sumą, kuri buvo išmokėta išankstinės pensijos metu. Išmokėjęs visą sumą, įgyji teisę į pilną pensiją, kurią savo įmokomis užsidirbai per visą darbo laikotarpį. Kitaip sakant, toks pasiūlymas, mano nuomone, yra visiškai sąžiningas – per eilę metų Valstybė susigrą-

žintų prieš laiką pensiją pasirinkusiam žmogui išmokėtą sumą, tačiau „neuždirbinėtų“ iš tokio jo sunkiu gyvenimo etapu padaryto sprendimo ir „nebaudžia iki gyvos galvos“ mokėdama sumažintą pensiją, kaip yra dabar.

Gaila, tačiau Seimo valdantieji balandžio 28d. plenariniame posėdyje atmetė mano ir kolegų demokratų pasiūlymą išankstinių pensijų sistemą padaryti labiau socialiai teisingą. Pasiūlymas neperėjo net pateikimo stadijos, tai tarsi suponuoją, jog, daugumos nuomone, tema net neverta diskusijos. Ar tikrai?

Šiuo metu Lietuvoje išankstines pensijas gauna apie 6300 asmenų, iš viso žmonių, kurie kažkada pasirinko išankstines pensijas, yra apie 26 000.

Daugumai žmonių galimybė anksčiau laiko išeiti į pensiją yra priverstinis pasirinkimas. Dažniausiai toks sprendimas priimamas tada, kai kiti keliai jau išbandyti, o pasirinkimų nebelikę. Tai, kad pasirenkama anksčiau laiko eiti į pensiją, yra tam tikras socialinės apsaugos sistemos pralaimėjimas. Dėl tokio žmogaus pasirinkimo nukentčia visi: pats pensijos gavėjas, nes visą likusį gyvenimą gaus mažesnę pensiją, darbo rinka, nes mažėja darbuotojų, Sodra, nes, užuot gavusi įmokas, yra priversta mokėti išmokas ir t.t., tad kaip bežiūrėtume, išankstinė pensija stumia į skurdą.

Teisę gauti išankstinę pensiją šiuo metu įgyja žmonės, turintys būtinajį 32,5 metų darbo stažą, todėl mes tikrai nekalbame apie „tinginius“. Ir

už šį neišvengiamą pasirinkimą žmogus yra „baudžiamas“ visą likusį gyvenimą. Šiam, neteisingumui pataisyti nereikalingos didžiulės investicijos čia ir dabar, **veikiau politinė valia pasielgti sąžiningai.**

Socialinės apsaugos sistema turėtų padėti įveikti kylančias krizes, jei viskas čia veiktų puikiai išankstinės pensijos žmonėms tiesiog neprireiktų rinktis. Visgi kol realybė yra kitokia, privalome užtikrinti, kad išankstinė pensija netaptų nuosprendžiu. Deja, nei diskutuoti, nei surasti sprendimus šių žmonių situacijai gerinti Seime laiko ir noro neatsirado. Bet ar tikrai mūsų visuomenėje tai toks nereikšmingas klausimas? **Seime mes tikrai grįšime su nauju pasiūlymu, kaip spręsti šį neteisingumą.**

Užsak. Nr. 427

pastabos parašėse

Ričardas BANYS, Panevėžio raj. Vadoklių parapijos klebonas, svėdasiškis

Tikriausiai nesuklysiu pasakęs, kad kažkada eiti į svečius buvo populiari tradicija. Laukti svečių, su kuriais buvo sutarta diena ir valanda, būdavo ne tik malonu, bet ir gana atsakinga, ypač namų šeimininkams. Kas gi iš mūsų nesame skaitę klasikinių veikalų knygose apie popiečio arbatą arba apie pietus kokio nors grafo ar kito pono namuose? Tikriausiai ir stalo etiketas atsirado būtent rūmų ir dvarų salonuose ar svetainėse, kuriose, šalia pietums paruoštų patiekalų, taurelės vyno ar brendžio, puodelio kavos ar arbatos, vykdavo įvairios diskusijos, to meto įvykių aptarimas, sakomi komplimentai vieni kitiems. Klasika tapusios visokios rūmų „intrigos“ paįvairindavo ponų ir ponių, panelių ir ponaičių gyvenimą šalia medžioklės ar stalo žaidimų. Pamenu, kaip, viešėdamas Paryžiuje ir lankydamasis įvairiuose rūmuose, stebėjaisi, kiek reikėjo to ar kito laikmečio kilmingiesiems išmokti visokių elgesio, laikysenos, kalbos manierų. Na, o tie, kurie mėgsta žiūrėti kino filmus ar serialus, tikrai prisimins 2010-2015 metais

Svečiai, sveteliai

garsaus britų rašytojo ir režisieriaus Julian Fellowes sukurtą serialą „Dauntono abatija“, kuriame ėjimas į svečius, šalia kitų gyvenimiškų dalykų, buvo puikiai ir profesionaliai parodytas, turint omenyje etiketą XX amžiaus pirmoje pusėje.

Tai gal tiek apie tuos ponus. Dabar geriau pasižiūrėkime, kaip mes - paprasta liaudis - gyvename savo kasdienybės laiką, kuriame kažkiek to laiko lieka ir ėjimui į svečius ar svečių laukimui. Žinoma, paprastiems žmonėms irgi reikia laikytis tam tikro etiketo ir bendravimo kultūros, gal ne tokios kaip tų mano minėtų ponų, bet ne mažiau svarbios ir reikalingos.

Pamenu gyvenimą kaime. Tai buvo vaikystės metai. Beveik kasdien į mūsų ar senelių namus Savičiūnuose ar Svėdasuose užsukdavo kaimynai ar giminės. Buvome jau įpratę, kad tie visi artimi žmonės gali užsukti bet kada - net ryto metą, kai sėsdavome pusryčiauti. Mūsų aplinkoje niekada nebūdavo problemos pasodinti prie stalo netikėtai užsukusį kaimyną ar giminę, mums jau susėdus prie pusryčių stalo. Puodelis arbatos su skaniu naminiu sumuštinu visada atsirasdavo ir netikėtai užėjusiam į svečius. O kai daugiau sėdi žmonių prie stalo, tai ir paprastos duonos riekė tampa skanesnė. Kaimas ar mažas miestelis visais laikais gyveno spontaniško bendravimo ir nenumatytų įvykių laiką.

Dabar mes bandome tapti ar būti vakariečiai. O Vakaru

pasaulyje, teko girdėti, jau sunku būtų įsivaizduoti, kad pas tave kažkas ateitų į svečius nekviestas ar netikėtu metu, kai tu net nieko nelauki. Teko girdėti, kad kai kuriose šalyse net vaikai, jau gyvenantys atskirai, derina savo vizitus pas savo gimdytojus, o jie - pas vaikus. Gal kai kam atrodytų ir keista, tačiau taip jau yra. Nors labai norėtusi tikėti, kad tokie etiketo formalumai su tėvais ir vaikais tikrai nesuteikia abipusio susvetimėjimo jausmo.

Tačiau yra ir kita medalio pusė, kada galvojama apie ėjimą (atėjimą) į svečius. Ypač kai tai liečia ne vien artimus gimines. Man asmeniškai labai nesinorėtų, kad koks nors svetelis netikėtai pasibelstų į duris, o tu tuo tarpu dar vartaisi lovoje ar dar maudaisi vonioje, o šaldytuve tuo metu gali surasti tik gabalėlį sūrio, pusę agurko ir „kažkokio“ padažo. (Būna ir taip). Todėl, atėjus nelauktam svečiui ar svečiams, bandai susigundyti legendinio pono Byno „vaišėmis“ pas jį atėjusiems draugams: kapotos medžio šakelės, padažytos į uogienę, užuot pasiūlęs vyno, ponas Bynas savo draugus bandė vaišinti obuolių actu, pasaldintu cukrumi. Jei mes netikėtai užsukusį svečių „pavaišintume“ tokiomis pono Byno vaišėmis, tai tikriausiai ilgai, o gal ir niekuomet nesulauktume jokių svečių. Gal ir neblogai būtų kai kuriais atvejais, tačiau ką jau darysi, jei tas netikėtas svečias yra artimas bičiulis ar giminaitis. Tada bandai suktis,

kaip išmanai ar kaip papuola...

Maloniausi yra laukiami svečiai, su kuriais jau esame suderinę dieną ir laiką. Tada, be jokio streso ar net šoko būsenos, ramiai padengiamo stala, susitvarkome kambarius, sukuriame juose jaukią ir nuoširdžių bendravimo atmosferą.

Tačiau ir laukiami svečiai kartais gali mums pasirodyti nemalonūs ar net atgrasūs. Kartais pasitaiko labai smalsių svečių, kurie pradeda vaikštinėti po kambarius, dairytis į visus kampus, apžiūrinėti kambariuose esančius daiktus, juos liesti. Baisiausia, kai tokie svečiai dar pareiškia savo kritišką nuomonę apie kai kuriuos mūsų daiktus ar kambario interjerą. Atrodo, kad ne svečio sulaukėm, o kažkokio revizoriaus ar kontrolieriaus.

Negaliu pamiršti ir tokių „svečių“, kurie patys pasisiūlo ateiti į svečius. Tokių žmonių asmeniškai labai vengiu. Jau geriau pačiam kitą ar kitus pasikviesti, o ne laukti, kada kitas pasisiūlys užėiti „kavos“.

Svečiai gali būti pilni ir visokių kraštutinumų. Kartais pasitaiko svečių, kurie savo kalba ir elgesiu yra panašūs į įjungtą radijo laidą: kalba nesustodami ir neleidami kitiems pasakyti nė žodžio. Gaila, bet to „gyvo radijo“ nei išjungsi, nei įterpsi reklamą, kad nors kiek atsigautum. Pasitaiko svečių, kuriuos reikia „tardyti“, nes tokių svečių drovumas ir tylėjimas gali aplenksti net pačių tylą. Tie kraštutinumais paženklinėti svečiai vargu ar kitą kartą bus taip laukiami ar kviečiami. Žinoma, patiems šeimininkams irgi rei-

kia pasistengti, kad galimybės pokalbiams visiems užtektų: ir svečiams, ir šeimininkams.

Yra sakoma, kad ilgai užsibuvęs svečias - nelyginant kelias valandas saulėje palaikyta žuvis: pradeda dvokti. Viskam yra saikas, ypač tiems svečiams, kurie pas mus užsuko netikėtai. O jei tie netikėti sveteliai mus užklupo tuo metu, kai jau planavome namuose pasidarbuoti, o jie dar niekaip nepakyla nuo stalo ir neina namo, tai nenoromis mintyse pradedi melstis į visus šventuosius, kad tik greičiau tas žmogus išeitų. Tokiose situacijose tampa savotišku įkaitu savo namuose.

Taigi, svečiai sveteliai... Dabar jau nebe tokie dažni. O dar, ypač kai turime feisbuką, tai „pasisvečiuoti“ galima ir virtualiai, kitiems nusiunčiant nuotrauką su dideliu tortu ar kavos puodeliu. Toks „pasisvečiavimas“ nieko nekainuoja. Nebent tai įeina į interneto plano kainą.

Kaip ten bebūtų su tais svečiais, vis tiek ateina toks metas, kai kažko pasiūgsti. Tada pradedi galvoti apie šalia esantį žmogų, kurio dabar nėra. O taip norėtusi, kad būtų. Nesinori galutinai susvetimėti ir užsidaryti nuo visų jau ir taip susvetimėjusiam ir socialiai uždaramame pasaulyje.

Blieka tada imti telefoną į rankas ir kam nors paskambinti bei pakviesti pasisvečiuoti. O tada laukti tos dienos ir valandos, kai ant stalo kvapniai garuoja kava tik iškeptas obuolių pyragas, pilstoma kava ir keliamas tostas už svečių, kurio laukei kaip šventės.

Piliakalnio išsižada ir renkasi butaforinius bokštus

Dalis Šeimyniškių medinių laiptų yra demontuoti, todėl norint apžiūrėti visą piliakalnį lankytojams tenka eiti aplinkui per šlapynes.

(Atkelta iš 7 psl.)

Pasak D.Gasiūnienės, komplekse turėtų būti įrengta nauja privažiavimo kelio ir automobilių stovėjimo aikštelės dangą, taip pat atsirastų mažosios architektūros elementų, būtų įrengtas naujas apšvietimas.

Pasak vyr. architektės D.Gasiūnienės, platesnės apimties Šeimyniškių piliakalnio komplekso projektavimo darbus tikslinga atlikti todėl, kad artėja naujas finansavimo laikas.

„Matome, kad turėdami projektą, ypač tokios teritorijos, kuriai suteiktas kultūrinio paveldo statusas, tvarkybai, yra viltis gauti finansavimą. Muziejininkai savo jėgomis už 20 tūkst. Eur pastatytų tik vieną bokštą ir tada ateities vizijos mes vėl neturėtume“, - kalbėjo D.Gasiūnienė.

Šeimyniškių piliakalnio komplekso projektavimo darbai, pasak D.Gasiūnienės, užtruktų visus šiuos metus.

Nori matyti daugiau civilizacijos

Anykščių rajono meras Sigitis Obelevičius atmetė mintį, kad Šeimyniškių piliakalnio komplekso plėtra yra tarsi kompensacija dėl ant Šeimyniškių piliakalnio neiškilusios medinės pilies.

„Yra tam tikra perspektyva. Ir, kitas dalykas, ten turi būti daugiau civilizacijos. Buvau ten kartą netyčia užsukęs, tai radau iš Kipro žmones atvykusius. Ten „šauda, gauda“ – visai įdomu“, - kalbėjo S.Obelevičius.

Tikina, kad piliakalnis buvo tvarkomas

Apie Šeimyniškių piliakalnio priežiūrą iš skirtingų šaltinių „Anykšta“ išgirdo pačių įvairiausių versijų. Priminsime, „Anykšta“, jau prieš dvejus metus apsilankiusi ant šio piliakalnio, rado sulūžusius laiptus,

įgriuvusį tiltelį ir šiukšlyną.

Su Anykščių rajono savivaldybės vyr. architektė D.Gasiūniene ir šio skyriaus vyriausiąja specialistė Daiva Stankevičienė, kuri kontroliuoja nekilnojamojo kultūros paveldo vertybių būklę, apie Šeimyniškių piliakalnio priežiūrą „Anykšta“ kalbėjosi telefonu, tuo metu abi šios specialistės buvo viename kabinete ir pasidalijo turima informacija.

„Tų laiptų, kurie veda ant piliakalnio nuo jo galinės pusės, paskutinė laiptų dalis yra demontuota ir visa tai padarė Anykščių regioninis parkas“, - sakė vyriausioji specialistė D.Stankevičienė.

Vyr. architektė D.Gasiūnienė sakė, kad skyriaus specialistai ir pernai, ir užpernai rašė raštus Anykščių regioninio parko direkcijai dėl Šeimyniškių piliakalnio priežiūros.

„Aš pati ant tų raštų pasirašiau. Buvo reakcija. Ir man atrodo, kad Šeimyniškių piliakalnis buvo tvarkomas“, - kalbėjo D.Gasiūnienė.

Tikisi pinigų iš Saugomų teritorijų tarnybos

Išgirdęs klausimą apie neprižiūrimą Šeimyniškių piliakalnį, Anykščių rajono meras S.Obelevičius tuoj pat ėmė kalbėti apie Anykščių regioninio parko direkciją.

„Man atrodo, kad Anykščių regioninio parko direkcija šiemet vėl yra pateikusi Saugomų teritorijų tarnybai paraišką Šeimyniškių piliakalnio tvarkymui, ir aš tikiuosi, kad rasime su Saugomų teritorijų tarnyba bendrą kalbą. Tikėkimės, kad finansavimą gaus“, - kalbėjo S.Obelevičius.

Meras sakė, kad Šeimyniškių piliakalniui galėtų pasirūpinti ir Anykščių rajono savivaldybė: „Iš principo mes galėtume skirti pinigus Anykščių regioninio parko direkcijai ir ji viską darytų, nes Šeimyniškių piliakalnis

Darbininkai juosia Anykščių muziejui priklausančio edukacinio komplekso, esančio prie Šeimyniškių piliakalnio, tvorą. Kažkur čia muziejus norėtų pastatyti ir trečią bokštą.

yra ne mūsų turtas“.

Rekonstravo tik skulptūrinę kompoziciją

„Anykšta“ raštu kreipėsi į Anykščių rajono savivaldybę ir paprašė informuoti, kokių veiksmų dėl Šeimyniškių piliakalnio priežiūros buvo imtasi po to, kai sulaukė pastabų dėl jo neprižiūros.

„>Šeimyniškių (Vorutos) piliakalnio su papildomais poilsio bei automobilių stovėjimo aikštelės teritorijoje yra Skulptūrinė kompozicija „Lietuvos karalius Mindaugas“, 2021 m. Anykščių rajono savivaldybės biudžeto lėšomis atlikti šios skulptūrinės kompozicijos restauravimo-konservavimo darbai.

Šiuo metu, bendru sutarimu su Anykščių regioninio parko direkcija, Anykščių rajono savivaldybė vykdo Šeimyniškių piliakalnio šlaito išplautų griovių sutvarkymo darbų paslaugos viešąjį pirkimą“, - redakcijai atsiųstame elektroniniame laiške rašė savivaldybė.

Gali nebelikti ir kam šienauti...

Anykščių regioninio parko direkcijos direktorius K.Šerepka priminė, kad direkcija yra parengusi paminklotvarkinį projektą Šeimyniškių piliakalnio pritaikymui lankytojams, tačiau kol kas finansavimas jam vis dar neskirtas.

„Kai nėra finansavimo, tai nieko negali ir padaryti“, - sakė jis.

Pagal parengtą projektą Anykščių regioninio parko direkcija Šeimyniškių piliakalnio pritaikymui lankytojams tikisi gauti 200 tūkst. Eur finansavimą.

K.Šerepka „Anykštai“ sakė, kad Anykščių regioninio parko direkcija Anykščių rajone piliakalnius dažniausiai tik apšienauja.

„Viena iš nuostatų yra ta, kad mes turime kultūros paveldo

objektus tvarkyti, tai mes juos apšienaujame, kadangi daugiau nėra kam to savivaldybėje daryti. Kur yra elementarus remontas, daug nekainuojantys dalykai, jei gauname lėšų, patvarkome ir infrastruktūrą“, - kalbėjo jis.

K.Šerepka leido suprasti, kad šiemet Anykščių rajone esančių piliakalnių priežiūrai dėmesys mažės, kadangi direkcija pagal Užimtumo programą įdarbins tik vieną žmogų. Anksčiau jų direkcija vienu metu yra turėjusi daugiau nei dešimt.

Ragino spręsti problemas

Priminsime, kad prieš dvejus metus į Anykščių rajono savivaldybę su prašymu spręsti Šeimyniškių piliakalnio priežiūros problemas kreipėsi Lietuvos istorijos ir archeologijos instituto vyresnysis mokslo darbuotojas dr. G. Zabiela ir Lietuvos istorijos instituto Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės skyriaus jaunesnysis mokslo darbuotojas dr. Tomas Baranauskas.

„>Mes su nerimu stebime suprastėjusią piliakalnio priežiūros būklę. Mums vykdan

piliakalnio tyrimo darbus, daug pastangų reikėjo įdėti įveikiant piliakalnio šlaituose ir artimiausioje aplinkoje vis ataugančius krūmus, alksnius. Piliakalnį tuo metu prižiūrėdavo etatinė darbuotoja, nupjaudavusi ant piliakalnio aikštelės, jo šlaitų ir prieigose augančią žolę. Buvo įrengti laiptai tarp piliakalnio ir abiejų jo papilių, leidžiantys lankytojams apeiti ir apžiūrėti visą piliakalnio kompleksą, kuris yra vienas didžiausių ir išpūdingiausių Lietuvoje.

Šiuo metu žolė minėtose vietose nebėra pjaunama, išskyrus pačią aikštelę, kuri šiemet buvo nušienauta tik Valstybės dienos koncerto proga. Bet net ir šiuo atveju piliakalnio šlaituose ir aplinkoje liko augti vešli aukšta žolė, kuri neleidžia lankytojams apeiti piliakalnį, jį apžiūrėti, pasivaikščioti senuoju į pilį vedusiu taku.

Laiptai, kuriais buvo galima iš piliakalnio patekti į šiaurės vakarinę papilį, sulūžo ir yra uždaryti, lankytojai nebegali apžiūrėti viso komplekso. Nešienaujama ir neprižiūrima piliakalnio aplinka kelia grėsmę, kad piliakalnis, jo šiaurės vakarinis papilys ir jų apžvalgos zona vėl apaugs menkaverčiais medžiais ir krūmais, ir visos ilgametės jų atidengimo bei parodymo visuomenei pastangos nueis niekais.

Susidaro išpūdis, kad šis objektas, nesirealizavus pilies statybos projektui, yra tiesiog paliktas likimo valiai. Tačiau tai yra žinomas Lietuvoje istorijos ir archeologijos paminklas, iki šiol traukiantis turistus. Jo neprižiūra daro gėdą Anykščių kraštui, menkina jo, kaip kurortinės vietovės, įvaizdį ir nuvilia su Lietuvos istorija norinčius susipažinti turistus“, - rašė mokslo darbuotojai.

Laiptai per upeliuką, kuriais lankytojai galėjo pereiti į šiaurės vakarinę papilį, sulūžo ir dabar yra nugriauti, todėl apžiūrėti visą Šeimyniškių kompleksą yra sudėtinga.

Maskva liguistai nekenčia Ukrainos patrioto Stepano Banderos

Eldoradas BUTRIMAS
Specialiai iš Saryj Ugryniv
kaimo, Ukraina

(Tešynys. Reportažų iš Ukrainos pradžia „Anykšta“ Nr. 24, 2022-03-26)

Įsakęs pradėti karą Ukrainoje, Rusijos caras Vladimiras Putinas tautiečiams pareiškė, jog tokiu būdu bus kovojama su fašistais ir nacionalistais.

Šie žodžiai daug kam buvo ir yra nesuprantami - kaip galima užpulti kitą valstybę, o jos žmones vadinti fašistais.

Šis paminklas Stepanui Banderai buvo pastatytas po to, kai teroristai susprogdino pirmąjį paminklą šiam Ukrainos patriotui.

Apsilankius genocido aukoms skirtame Lvovo muziejuje, kuris vadinasi „Kalėjimas Lonckio gatvėje“, bei muziejuje, esančiame Saryj Ugryniv kaimelyje, V.Putino žodžių reikšmė tampa aiški.

Ukrainos istorijoje buvo įvairių etapų: šalis buvo nepriklausoma, bet buvo ir metas, kai ir reikėjo pripažinti kitų valstybių valdymą, o Viduramžiais nemažai Ukrainos žemių įėjo į Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės sudėtį. Pats prasčiausias istorijos etapas visgi tas, kai po trečio Lietuvos bei Lenkijos Dviejų tautų Respublikos padalijimo 1795 metais dauguma jos žemių atiteko carinei Rusijai.

Maskvai priklausančioje Ukrainos dalyje buvo vykdomas spartus rusinimas, o nuo 1876 buvo ne tik draudžiama kalbėti ir rašyti ukrainietiška, bet oficialiuose dokumentuose buvo išbrauktas pats žodis „Ukraina“.

V.Putino siekis yra toks pat, kaip ir tuometinio Rusijos caro - prisijungti Ukrainos žemes. Todėl V.Putinas neretai ir tvirtina – „tokios valstybės, kaip Ukraina, nėra, tos žemės yra rusiškos“.

Žinant šį V.Putino prasimanymą melą, nesunku darosi suprasti, kodėl labiausiai Kremlius nemėgstamas ukrainietis jau devyniasdešimt metų yra Stepanas Bandera. Mat šis 1909 metų sausio pirmą dieną šventiko šeimoje gimęs vyriškis yra tapęs ukrainiečių kovų už nepriklausomybę simboliu.

S.Bandera sukūrė programą įtakingiausiai patriotinei partijai, ir sugalvojo bei pirmas viešai teisme suriko garsųjį šūkį „Sla-

va Ukrainie! Herojam slava!“ S.Bandera atsisakė ne tik Maskvos, bet ir Lenkijos bei nacistinės Vokietijos siūlytos dalinės Ukrainos autonomijos ir pareiškė, kad tautos tikslas yra vienintelis - atgauti nepriklausomybę.

Tokio išūlumo S.Banderai neatleido nei A.Hitleris, nei J.Stalinas. Pirmasis jį, užėmęs Lvovą, pasiuntė į koncentracijos lagerį, o J.Stalinas iš karto po karo siuntė NKVD agentus pagrobti Vokietijoje esantį S.Bandera.

To nepavyko padaryti ir S.Bandera ėmė iš Vokietijos siųsti ginklus bei pinigus Ukrainos partizanams, taip, kaip ir lietuviai, padėjo kovojusiems miškuose su rusų okupantais. Kremlius pasiūstas žudikas visgi 1959 m. Miunchene nuuodijo S.Bandera, o jo atminimą siekdama apjuodinti Maskva ėmė skleisti melą apie šį ukrainiečių patriotą.

Melavo, kad jis dalyvavo žydų pogromuose, kad dalyvavo civilių lenkų žudynėse, kad talkino naciams. Daugybę metų šmeiždamas S.Bandera Kremlius pasiekė tai, jog šiuo melu patikėjo nemaža dalis rusakalbių Ukrainos gyventojų, kasdien žiūrinčių Maskvos TV programas.

Vakarų Ukrainoje tokiu melu niekas nepatikėjo ir, prieš 31 metus šaliai atgavus nepriklausomybę, S.Banderos vardu imta vadinti mokyklas, gatves, aikštes, jam statomi paminklai.

Sovietmečiu situacija buvo visai kitokia, ypač jo gimtajame Saryj Ugryniv kaime. Nei mokykloje, nei cerkvėje ar parduotuvėje čia nebuvo galima užsiminti

nieko apie Bandera, priešingu atveju grėsė didžiuliai nemalonumai.

Gyventojai tai žinojo ir tylėjo. Mat po karo visi S.Banderos giminaičiai ar bičiuliai buvo ištremti į Sibirą. Iš viso penkiasdešimt šeimų, apie du šimtai žmonių, nors kaimelyje gyveno vos tūkstantis.

S.Banderos vardas kaimeliui 1978 metais dėl kurioziško įvykio padėjo įgyti naują modernią mokyklą. Tai atsitiko po to, kai radijas „Amerikos balsas“ pranešė, jog S.Banderos gimtajame name tebeveikia mokykla.

Tokia žinia nepaprastai įsiutino Maskvą ir, jos nurodymu, per pusmetį kaimelyje išdygo nauja mokykla. Bet S.Banderos tėvų namas buvo skubiai parduotas su sąlyga, kad naujasis šeimininkas jį nugriautų, o pasilikti galės tik ketvirtadalį pastato.

Ukrainai atgavus nepriklausomybę, 1990 metų spalio 15 dieną to namo kieme buvo pastatytas paminklas S.Banderai. Tačiau po dviejų su puse mėnesio, gruodžio 30 dieną, jį kažkas susprogdino.

Pirmasis paminklas buvo gipsinis, tad po metų buvo nuspręsta jį atstatyti iš betono. Nors paminklą sodyboje saugoti ėmė sargas, penki kaukėti vyrai naktį vis vien jį susprogdino.

Žmonės pastebėjo, kad ketvirtą valandą, paryčiais, kaimo pakraštėje nusileido malūnsparnis, iš kurio iššokė vyrai nubėgo link S.Banderos sodybos. Ginkluoti teroristai žiauriai sumušė sargą ir susprogdino vos prieš dešimt dienų pastatytą paminklą.

Sargą galima būtų ir mirtinai

Stepanas Bandera - ukrainiečių kovų už nepriklausomybę simbolis.

uždaužę, bet iš kaimyninių namų pradėję eiti žmonės išgąsdino banditus ir šie pabėgo.

Į trečią paminklą, bronzinį, pastatytą viduryje kiemo ir toliau nuo kelio, niekas nesikėsino, tad jis stovi jau trisdešimt metų. Prieš dvidešimt metų, kai gretimai buvo atidarytas naujas dviejų aukštų muziejus, naktį kažkas metė granatą į pastato duris ir jas susprogdino.

„Mes, muziejaus darbuotojai, nebijome dirbti, tačiau iš Vokietijos miesto Miuncheno kapinių atvežtą kryžių apdėjome smėlio maišais, kad dabar koks diversantas nesugalvotų jo susprogdinti“, - pasakojo muziejaus gidė Olia Choli. Istorikė papasakojo, jog S.Bandera Miunchene yra palaidotas todėl, jog ten jis ir žuvo, kai pokaryje jį specialia kulka pašovė ir nuuodijo KGB agentas.

Maskva šiai žmogžudystei pasiuntė ukrainietį, taip esą siekdama parodyti, kad patys ukrainiečiai nekenčia S.Banderos.

„Iš tikrųjų S.Banderos Maskva labai nekenčia todėl, jog visada buvo prieš Ukrainos nepriklausomybę, visada siekė mūsų šalį savintis, o S.Bandera čia yra tapęs kovų už laisvę simboliu“, - paaiškino O.Choli.

Istorikės tvirtinimu, Maskva išsigalvoja ir daug metų skleidžia pramanytus gandus apie S.Bandera tam, kad sunaikintų šį nepriklausomybės kovų simbolį. Nerdamasi iš kailio Maskva net visus Ukrainos patriotus ėmė vadinti banderovcais, o dabartinį karą pradėdama skelbė, jog kovos su nacionalistais ir fašistais - S.Banderos sekėjais.

„S.Bandera kovojo prieš trijų šalių okupantus, tų kovų metodai tais laikais ne visada buvo humaniški, todėl jį lengva kritikuoti, tačiau minėti kritikai tegul rūpinasi savo herojų tyrumu, o mes, ukrainiečiai, patys spręsimė, kas yra mūsų didvyriai ir kam statysime paminklus“, - tokiais žodžiais ekskursiją užbaigė O.Choli.

Žodžius „Slava Ukrainie“ S.Bandera sušuko 1934 metais

Banderos tėvui skirtas atminimo lenta ant cerkvės sienos. Autoriaus nuotr.

Lvovo teisme, išgirdęs mirties nuosprendį, o pilna salė atsistojusių ukrainiečių atsakė „Herojam slava!“ Toks akibrokštas išgarsino S.Bandera visoje Ukrainoje bei šokiravo Varšuvą, kuri po pirmo pasaulinio karo buvo okupuota Vakarų Ukraina.

Bijodama ukrainiečių sukilimo, Varšuva mirties nuosprendį Banderai tada pakeitė į kalėjimą iki gyvos galvos.

S.Bandera negalėjo būti ne patriotas, nes toks buvo jo tėvas šventikas, privertęs visus savo septynis vaikus prisiekti, jog kalbės tik gimtąja kalba, kovos dėl nepriklausomybės ir niekada neišvyks iš Ukrainos. S.Bandera gimė ligotas, skausmingais kojų sąnariais, dažnai vaikščiojo su ramentais, be to, užaugo vos 159 centimetrų ūgio.

Būdamas fiziškai silpnas, pasižymėjo mąšliu protu, todėl tapo garsiausiu patriotinio judėjimo ideologu. S.Bandera atsisakė derėtis su Lenkija, Rusija ir Vokietija dėl dalinės autonomijos, net iškviestas pokalbio su Adolfu Hitleriu atsisakė atšaukti Ukrainos Nepriklausomybės deklaraciją.

Nacistinė Vokietija siekė ukrainiečiais papildyti savo armiją, bet buvo šokiruota, kai, išvarius iš Lvovo TSRS karius, 1941 metų birželio 30 dieną šie paskelbė įkuriantys nepriklausomą valstybę. Nors vyriausybė gyvavo vos dešimt dienų, nei premjeras, nei Ukrainos nacionalistų organizacijos (UNO) lyderis S.Bandera nepakluso A.Hitlerio raginimui atšaukti nepriklausomybę.

S.Banderos tėvą bei vieną iš brolių NKVD nužudė 1941m., o kiti du broliai žuvo Osvencimo konclageryje. Visos trys seserys buvo ištremtos į Sibirą, iš kur nebuvo leidžiama grįžti į gimtinę.

Vienintelė sesuo Oksana pamatė atgimusią tėvynę ir broliui S.Banderai įsteigtą muziejų, ji mirė 2008 metais, sulaukusi 91 metų.

(Bus daugiau)

vardadieniai

šiandien

Domicelė, Domicijonas,
Butautas, Rimutė, Danutė,
Stanislovas.

gegužės 8 d.

Stanislovas, Viktoras,
Džiugas, Audrė, Mykolas,
Stasys.

gegužės 9 d.

Beatas, Edita, Mingailas,
Austėja, Grigalius.

mėnulis

gegužės 7 d. - jaunatis,
gegužės 8 - 9 d.d. - priešpilis.

anekdotas

Vyras sako advokatui:

- Noriu išsiskirti su žmona.
- O kas blogai?
- Ji lankosi visuose restoranuose ir aludėse. Baisu.
- Tai ji tokia alkoholiškė?
- Ne, ji ieško manęs.

Buratinas klausia tėvo:

- Kodėl nupirkai šitą dovaną mano gimtadieniui? Man ji nepatinka.
- Sūneli, ne visi gauna tai, ko nori.
- Na, tėveli, man tikrai ji nepatinka.
- O kuo ji tau bloga?
- Na, tėveli, tas bebras kažkaip keistai į mane žiuri...

Užaina plikis į kirpyklą ir, rodydamas į prabangią kirpėjo šukuoseną, sako:

- Duosiu tau 1000 eurų, jeigu mano šukuosena bus tokia kaip tavo!

Kirpėjas įdėmiai žiūri į plikį, į savo atvaizdą veidrodyje, vėl į plikį.

- Ech, buvo, nebuvo! - numojęs ranka ištaria kirpėjas ir pradeda skusti save plikai.

Stovi kurčias, aklas ir bekojis. Kurčias sako:

- Girdėjau, kad bus karas.
- Aklas sako:
- Bus matyt.
- Bekojis sako:
- Jei reiks, tai eisim.

oras

+16

+6

Anykštėnės Amiliutės nutikimai

Amiliutė džiaugiasi, kad naujasis Šachmatų parkas Anykščius pavirs visatos centru

Piešė Kęstutis PABIJUTAS,
rašė Antonas FELJETONAS

Benderis Ostapas žino -
Šachmatai centrus gamina.
Iš visatos pakraščiu
Trauks visi link Anykščių.

Didmeistrį tik išsirinkim,
Prie Šventosios pasodinkim, -
Šachas – matas, - ir nauja
Šviečiasi perspektyva.

Viešbučiai į saulę kyla,
Boingai sudrasko tylą -
Vilnius greitai pavydės,
Taip Anykščiai suklestės.

Kur parkelis - ten stalelis.
Prie stalelio - po senelį.
Gera Anykščiuos gyventi,
Žaidžiant partijas - pasenti.

Amiliutę svajos neša...
Ant tvoros jinai užrašo:
„Njuanykščių tratuaras“
Ukrainietiškai. Nes karas.

Anno Domini MMXXII

Piešė Albinas GVOZDAS

sodo reikalai

Kunigiškiuose buvo gelbėjamos... gėlės

Savaitės viduryje Kunigiškiuose, šalia Svėdasų krašto J. Tumo-Vaižganto muziejaus, vyko gėlių gelbėjimo operacija: vykstant muziejaus remonto darbams, gyventojai pagailėjo žydinčių augalų ir, juos iškasę, persodino į savo darželius.

Kunigiškiuose, šalia Svėdasų krašto J. Tumo-Vaižganto muziejaus, vyko gėlių gelbėjimo operacija: nuo vykstančių statybų jas išgelbėjo susirinkę kaimo žmonės.

Sauliaus RASALO nuotr.

Kaip sakė Svėdasų seniūnijos seniūnas Saulius Rasalas, toliau yra tęsiamas Kunigiškių muziejaus remontas, kuris buvo šiek tiek sustojęs.

„Ten yra suprojektuota, kad palei visą pastatą bus padarytos nuogrindos, – o ten augo gražus gėlių darželis. Kol padarys tą nuogrindą, tai, žinoma, gėlės bus išmindytos. Galvojom, ką su jomis daryti, – gaila ištrypt. O nuvažiuojam į vietą, žiūrim – Vytautas ir Aldona Bagdonai jau suorganizavę talką – kaimo moteriškės, su „tačkom“ suvažiausias, raktažolėmis dalijasi. Apsidžiaugėm, kad problema išspręsta – gėlės išgelbėtos, dar ir papuoš žmonių darželius“, – kalbėjo seniūnas.

Gamtininkas, biologas, rajono meras Sigutis Obelevičius taip pat pasidžiaugė vie-

Sigita PIVORIENĖ

sigita.p@anyksta.lt

tos gyventojų noru išsaugoti pražydušius augalus: „Labai graži iniciatyva. Pats geriausias laikas sodinti, dauginti ir persodinti gėles. Svarbu tik nepamiršti gausiai palaistyti, nes drėgmės atsargos, ypač lengvuose dirvožemiuose, senka. Daugelis daugiamečių gėlių, tarp jų ir paminėtos raktažolės (Primula), puikiai dauginasi kero dalijimu. Trumpais šakniastiebiais jos pamažu plečiasi, todėl rekomenduojama kas keletą metų jas iškasti, kerelius suplėšyti į smulkesnius ir persodinti į kitą vietą. Todėl, pasibaigus remonto darbams, padauginus persodintas gėles, jos galės vėl sužydėti po muziejaus langais“, – sakė S. Obelevičius.